

JO:s kritik mot regeringskansliet

Justitieministern har till riksdagen vidgått att statsministern och hans medarbetare borde ha hanterat DN:s förfrågningar med anledning av offentlighetsprincipen mer skyndsamt.

Det hela handlar om hur statsministerns kansli har hanterat journalisters begäran om utlämnande av handlingar i granskningen av säkerhetsrelaterade frågor.

Det har rört sig om mycket långa väntetider för DN för att få del av handlingar enligt offentlighetsprincipen.

JO har granskat saken och begärt att Regeringskansliet, Statsrådsberedningen, gör en utredning och yttrar sig över det som förs fram i anmälan.

JO har kritiserat Regeringskansliet för att de aktuella handlingarna inte handlagts med den skyndsamhet som tryckfrihetsförordningen kräver. I beslutet framhåller JO vikten av att just Regeringskansliet respekterar den insyns rätt som tryckfrihetsförordningen avser att garantera.

JO anser att Regeringskansliet inte redovisat en tillräckligt utförlig bedömning av de enskilda framställningarna och att detta har försvårat granskningen. JO är kritisk till denna brist.

JO:s tillsyn omfattar dock inte regeringen eller enskilda statsråd, så JO är förhindrad att granska statsminister Ulf Kristersson och statssekreterare Johan Stuart. Det ankommer i stället på riksdagen, i enlighet med regeringsformen.

I denna granskning har alltså justitieministern vidgått att statsministern borde ha hanterat frågan annorlunda. Det är välkommet att justitieministern vidgått, alltså erkänt, detta. Närmare bakgrund ges i interpellation 2025/26:140 och tillhörande ärende i kammaren.

JO:s och Dagens Nyheters granskning har varit omfattande och utifrån det justitieministern själv vidgått så har regeringskansliet försvårat möjligheten till den insyn och öppenhet som slås fast i grundlagen och anstår vår demokrati.

Med anledning av ovanstående, särskilt i ljuset av vad justitieministern vidgått och JO:s avslutade granskning av regeringskansliet, vill vi be konstitutionsutskottet att granska statsministerns tjänsteutövning, inklusive i hans egenskap av myndighetschef för dels Statsrådsberedningen, dels hela Regeringskansliet.

Det bör erinras om att detta inte är föremål för andra processer, vare sig hos JO eller i rättsväsendet.

Eva Lindh (S), Riksdagsledamot